

Сандра Г. Савић¹

Институт за српски језик САНУ²

<https://orcid.org/0000-0002-6640-3924>

ТВОРБЕНА СТРУКТУРА МИКРОТОПОНИМА ЗАПЛАЊА

У раду су са творбеног аспекта приказани топоними заглањских села Горњи Барбеш и Сопотница. Класификација је урађена према моделу који је применио А. Лома у студији *Топонимија Бањске хрисовуље*. Микропонимску грађу поделили смо у шест творбених типова: атрибутивне синтагме и асуфиксална универбизација, универбизација са суфиксацијом, топонимизовани антропоними, секундарна деривација од других топонима, сраслице и синтагме. Циљ је да се на основу историјске класификације изврши анализа савремених топонима на географском подручју.

Кључне речи: ономастика, микропоними, творбена структура, Заглање

Увод

Предмет овог рада јесте творбена структура микропонима на примерима из два заглањска села. Класификација од које полазимо заснива се на сазнању да су „основни вид ознаке у словенској топонимији биле двочлане атрибутивне синтагме (АС), састављене од топографског термина и придева или падешке допуне” (ЛОМА 2013: 243). Такве синтагме тежиле су свођењу на једну реч – универбизацији, која се вршила одбацивањем апелативног члана уз чување атрибутивног, и то у неизведеном облику (асуфиксална универбизација) или проширеног суфиксом (суфиксална универбизација) (ЛОМА 2013: 243). Позивајући се на класификацију А. Ломе, топониме двају заглањских села поделили смо у шест творбених група: атрибутивне синтагме и асуфиксална универбизација, универбизација са суфиксацијом, топонимизовани антропоними, секундарна деривација од других топонима, сраслице и синтагме (ЛОМА 2011: 183).

Називе који су настали топонимизацијом апелатива, код којих је географски термин стекао статус топонима, нећемо посматрати са творбеног аспекта јер они спадају у апелативну творбу.³

„Различити творбени модели, који се уочавају у структури микропонима, условљени су потребом житеља једне области да ограниченим бројем лексема и твор-

¹ sandrasavic0302@gmail.com

² Овај рад финансирао је Министарство науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије према Уговору број 451-03-66/2024-03/200174 од 5. 2. 2024. године, који је склопљен с Институтом за српски језик САНУ

³ Како истиче А. Лома, апелативи, посматрани засебно, изван су дате творбене класификације, а „на равни општејезичке, апелативне творбе” (2013: 239).

бених елемената именују онолико локалитета колико је потребно за прецизну оријентацију у једном простору” (MARINKOVIĆ 2002: 119).

Циљ нашег рада јесте да на основу овакве историјске класификације извршимо твробену анализу савремених топонима Запања. Изабрали смо два села од којих је једно смештено у Горњем Запању (Сопотница), а друго у Доњем (Горњи Барбеш).⁴ Један део грађе за ово истраживање сакупљен је теренским истраживањем, путем разговора са мештанима села Горњи Барбеш који добро познају локални говор. Материјал из села Сопотница забележио је крајем прошлог века Вилотије Вукадиновић, а нама је, за потребе истраживања, уступио Одбор за ономастику САНУ.⁵

Одлучили смо се за овакав приступ грађи јер сматрамо да се класификација урађена на историјском материјалу из 14. века може применити и на савремену топонимију, што сведочи о једној врсти стабилности и савремености творбених образаца у топонимији (PETROVIĆ-SAVIĆ 2016: 223).

Анализа грађе

1. Атрибутивне синтагме и асуфиксална универбизација представљају прву групу топонима. Код ове групе назива уочавају се два члана. Идентификациони члан, односно географски термин, има функцију идентификације објекта, док је диференцијални члан најчешће придев са функцијом диференцијације једног објекта од осталих у његовој околини (ŽUGIĆ 2014: 179–180). Двочлане топономастичке синтагме представљају веома продуктивни творбени тип на испитиваном подручју.

1.1. Примарни придеви. У структури ових назива запажамо да је идентификациони именички члан синтагме безафиксални апелатив, док је диференцијални члан придев који се може односити на боју, облик, величину и сл.⁶ Примарни придев, као део топонима, има дистинктивна топономастичка обележја (RADIĆ 2003: 199) и врши улогу детерминатора (PETROVIĆ-SAVIĆ 2017: 65). Такви су следећи називи локалитета: *Густа вртача Со, Длибока вртача Со, Длибоки дол Со, Длџа њива Со, Добра вода, Добри дрџ ГБ, Мало врџце Со, Околчеста падина Со, Остра глава Со, Остри камен ГБ, Прџки нџт Со, Рапава чука ГБ, Сува планина Со, Тапка падина Со, Тапки рид^м Со, Црвени брџ ГБ Со, Широка падина Со.*

1.2. Атрибутивне синтагме са посесивима на *-јџ*. У грађи је потврђен један топоним који у свом детерминативном делу садржи суфикс *-јџ*: *Зајча стрџга Со*. За разлику од осталих назива са суфиксом *-јџ*, микротопоними који у свом саставу садрже зооним имају дескриптивно значење (LOMA 2013: 246).

⁴ Запање лежи између Суве планине, Бабичке горе и Селичевице, а највећим делом поклапа се са општином Гаџин Хан. Дели се на Доље и Горње Запање (SIMONOVIĆ 1982: 13, 16). Атар села Горњи Барбеш припада Доњем, а атар села Сопотница Горњем Запању.

⁵ Овом приликом захваљујемо се председнику Одбора за ономастику Александру Ломи, који нам је уступио на коришћење део грађе из Запања.

⁶ И у истраживањима М. Петровић-Савић запажено је да је у овој категорији, осим топонима са присвојним придевом у основи, забележен знатан број назива са придевима који се односе на боју, облик и величину топономастичког објекта (2016: 220).

1.3. Атрибутивне синтагме са посесивима на *-ън*. Када су у питању атрибутивне синтагме које у детерминативном делу имају формант *-ън*, на терену су посведочене само две микротопонимске јединице: *Водна вртача Со, Рупни дол ГБ*.

1.4. Атрибутивне синтагме са посесивима на *-овъ*. Поред присвојних придева изведених од личних имена и надимака, као што су: *Богденова арница Со, Велкова појата Со, Вићкова падина Со, Вуков влас ГБ, Грков дол Со, Лишкови гумниште Со, Милењково гумниште Со, Станисова вртача Со, Стојиљкова гарина ГБ, Стојиљков вир ГБ*, у грађи су забележени и микротопоними у чијем је детерминативном делу занимање: *Попова рупа Со, Попов багрем ГБ, Попов дол ГБ Со*. У одредбеном делу синтагме може бити и фитоним: *Јелов пажар Со, Кунов дол Со*; као и зооним: *Орлово гњездо Со*.

1.5. Атрибутивне синтагме са посесивима на *-инъ*.⁷ Овај творбени тип присутан је у великом броју топонима у чијој је основи антропоним:⁸ *Бабин дол Со, Бабини краци Со, Грљине буре Со, Дамњини до ГБ, Данчин дол Со, Дражина њива ГБ, Ђурина долина Со, Илин кладанац Со, Јајина чука Со, Јекина њива ГБ, Кукурџишино гумниште Со, Лалин трап ГБ, Милојин пут Со, Мирчине стене Со, Пешина долина ГБ, Римпини леитарџи Со, Сечина чука ГБ, Спасина долина Со, Станчин придој Со, Шочини ораси ГБ, Шуљина падина Со*.

Како истиче А. Лома, треба функционално разликовати два хомонимна суфикса, од којих је један за извођење посесива од антропонима са *a*-основом, а други за извођење описних придева од зоонима свих основа (ЛОМА 2011: 186). У нашој грађи такав је један назив: *Мечкина страна Со*.

Дескриптивно *-инъ* генетски везано са *-јъ* присутно је и приликом исказивања опозиције у паровима *горњи : доњи* и „подразумева постојање два или више истоимених просторно повезаних објеката” (Лома 2011: 187). Знатан је број таквих микротопонима у грађи којом располажемо: *Горња барешина ГБ, Горња Дубрава ГБ, Горња мала ГБ, Горња промка Со, Горњи јасен Со, Горњо баре ГБ, Горњо Родиње ГБ, Горњо штрбо Со, Долња промка Со, Долњо штрбо Со, Доња барешина ГБ, Доња Дубрава, Доњо баре ГБ, Доњо Родиње ГБ*.⁹

Поред поменутих двочланих синтагми, у топонимији овог краја овом творбеном типу познате су и трочлане синтагме: *Горња Влашка ливада ГБ / Доња Влашка ливада ГБ*.

1.6. Атрибутивне синтагме са посесивима на *-ъскъ* могу бити примарна образовања када на датом терену није упоредо обитавао и назив у функцији топонима (Лома 2013: 252). У нашој грађи посведочени су следећи микротопоними: *Влашка ливада ГБ, Говедарски пут Со, Грчко бачевиште Со, Девојачки гроб Со, Девојачки камен Со, Пранска страна ГБ, Радички дел ГБ, Селска долина ГБ, Селски кладанац Со*.

⁷ Посесивни суфикс *-инъ* настао је у кругу старих кратко *i* основа, а такву првобитну улогу имао је и у староруском језику, сматра Р. Маројевић. Са ових основа суфикс *-инъ* пренео се на дуго *a* и *ja* основе мушког и женског рода (MAROJEVIĆ 1985: 38).

⁸ Такво је стање и на другим теренима, на пример на простору Белице (RADIĆ 2003: 213).

⁹ Овакви микротопоними настали су путем визуелног утиска номинатора, а мотивисани су положајем који заузимају у простору. Р. Жутић истиче четири типа односа за називе који помоћу опозитних придева одређују просторни однос локалитета (ŽUGIĆ 2014: 75).

1.7. Глаголски придеви. Забележен је један топоним који има глаголски мотивисану реч у одредбеном делу двочлане синтагме: *Баздѐна бѧра Со*.¹⁰

1.8. Иако наша грађа не бележи велики број назива насталих асуфиксалном универбизацијом, значајано је напоменути их како би се стекао увид у творбenu структуру топонима на овом географском простору: *Баба-Стојино Со*, *Грљино Со*, *Кукурџишкино Со*, *Рѣмпино Со*; *Павлово Со*; *Башињачко ГБ*.¹¹

Називи настали овим творбеним типом јесу елиптичне двочлане синтагме у којима је дошло до испуштања другог члана, с обзиром на то да је лако препознатљив апелатив. Тада придевски део назива обједињује две основне функције микропонима: функцију диференцијације и функцију идентификације (ЏУГИЋ 2014: 170). Други члан се подразумева и углавном је именица *поље*, *имање* и сл. (ДИНИЋ 2004: 84).

2. Универбизација са суфиксацијом представља други тип творбе. Изведени топоними, како сматра Ј. Радић, најчешће су „творбеним средствима преобликоване придевско-именичке топономастичке синтагме” (РАДИЋ 2003: 181). Грађа којом располажемо може се, даље, поделити у две подгрупе према творбеним суфиксима *-ац* и *-ица*:

2.1. Са суфиксом *-ац* посведочене су две микропонимске јединице: *Витановац Со*, *Радановац Со*. Како истиче Лубаш, формант *-ац* један је од најпродуктивнијих суфикса у апелативној врсти, а тако је било и у прошлости (ЛУБАЅ 2002: 57). Основа наведених топонима јесте присвојни придев са суфиксом *-ов*. Оваква имена првобито су означавала „*da mesto pripada nekome čije je ime, prezime ili nadimak u njemu sadržan*” (ЛУБАЅ 2002: 62).

2.2. Другим творбеним суфиксом грађено је нешто више назива: *Ђурђевица ГБ*, *Јордановица ГБ*. Наведени микропоними антропонимског порекла потичу од поименичених присвојних придева на *-ов/-ев*.¹² Сматра се да су ови називи настали универбизацијом придева и именице. Првобитно су то биле двочлане синтагме од присвојног придева и географског термина, а потом је законитост о језичкој економији довела до изостављања именског дела синтагме из назива, а његову функцију преузео је суфикс *-ица* (МАРИНКОВИЋ 2002: 124).¹³

Топонимском материјалу са овим формантом познати су и називи *Печевица Со* и *Поклопчевица ГБ*.

Са суфиксом *-иница* (*-ин + -ица*) (ЛУБАЅ 2002: 85) забележен је топоним *Шипиќиница ГБ*.

3. Топонимизовани антропоними чине трећу групу: *Бабарадинци ГБ*, *Ђуринци ГБ*, *Ивковци ГБ*, *Кланчинци ГБ*, *Котинци ГБ*, *Матинци ГБ*, *Мирињци ГБ*,

¹⁰ Такве двочлане синтагме бележе се и у топонимији других крајева, као што су Белица *Просѣчени камен* (РАДИЋ 2003: 201) и Сврљиг *Вађен камен*, *Ваљана шума* и сл. (БОГДАНОВИЋ 2005: 90).

¹¹ „Као самосталне топономастичке јединице овакви придеви скоро по правилу упућују на ранијег власника, а облик средњег рода имају независно од тога кога је граматичког рода објекат који именују” (РАДИЋ 2003: 207).

¹² На ранију власничку или какву другу повезаност локалитета са одређеном особом, упућују овакви облици који су изведени од присвојних придева антропонимског порекла различитим именичким суфиксима (РАДИЋ 2003: 210).

¹³ Код афиксалне творбе антропонима наставком *-ица* треба истаћи да се топонимима не означавају имена места, као именицама на *-ац*, већ само део земљишног поседа, сматра Марјановић (1980: 176).

Томинци ГБ, Шопци ГБ.

Код ове групе топонима можемо уочити да су називи истоветни са називи-ма родова који су насељавањем образовали засеоке, махале (BOGDANOVIĆ 1980: 45; BOGDANOVIĆ 2005: 93). Како истиче Ј. Радић (2004: 160), функционални преображај оваквих родовских имена у ојкониме карактерише и називе делова насељених места, чувајући обично множинску форму, што наша грађа и потврђује.

4. Четврта група јесу називи настали секундарном деривацијом од других топонима. Такви топоними везују се за појаву да се од топонима једне сфере именовања образују топоними који именују нешто друго, а што је често просторно повезано са објектом који је оријентир (RADIĆ 2003: 217).

4.1. Миротопоним *Превод* ГБ настао је композицијом предлога и именице, односно њиховом даљом супстантивизацијом (MAROJEVIĆ 1985: 55). Ј. Маринковић наводи да је префикс *пре-* номиналан (придевски) и глаголски префикс. На испитиваном подручју не јавља се као глаголски формант, али га налазимо уз поствербалну именицу (MARINKOVIĆ 2002: 131).¹⁴

Претпостављамо да се и назив *Прампутак* ГБ може посматрати као микротопоним настао композицијом.¹⁵

4.2. Овде спадају и топоними изведени од прасловенског форманта секундарне деривације *-ьскъ*. Основна функција овог форманта јесте грађење посесива, али за разлику од других посесива (*-јь*, *-овъ* и *-инъ*) он исказује колективну припадност (LOMA 2009: 1).¹⁶ Скоро сваки ојконим праћен је микротопонимом који је од њега изведен (RADIĆ 2003: 218). Такво стање забележено је и у испитиваним селима: *Виландричка река* ГБ, *Гарски прилеп* Со, *Драговска река* Со, *Сопотничка река* Со, *Сопотнички бунар* Со, *Сопотнички пећ* Со.¹⁷

Од других топонима, који нису ојконими, изведени су називи *Радановачки поток* Со и *Чукарска долина* ГБ.

4.2.2. Поседно ћемо издвојити микротопониме *Дењска њива* ГБ, *Ђуринска гумна* ГБ, *Матинско гумно* ГБ, *Тасинско гумно* ГБ, *Томинска долина* ГБ. Називи ових локалитета настали су секундарном деривацијом од других топонима, односно од назива махала.

4.3. Као секундарну деривацију посматрамо и етнике од топонима (LOMA 2013: 261). У нашој грађи забележен је назив махале *Дубравци*.

5. Иако нису посведочене у већем броју примера, сраслице заузимају значајно место у творбеној структури топонимских назива. У питању су *Длагорница* ГБ и *Стандинар* Со. Топономастичке сраслице настале су срастањем двају коренских морфема у једну топонимијску синтагму (ŠIMUNOVIĆ 1972: 258; DINIĆ 2004: 83). Грађа којом располажемо може бити подељена у две групе: топоними сложени од придевских и именских основа (*Длагорница*)¹⁸ и топоними сложени од глагол-

¹⁴ На теренима бујановачког и прешевског краја познат је микротопоним *Прео* (MARINKOVIĆ 2002: 131).

¹⁵ На простору говора Лужнице предлог *спрам*, односно *спорм* може исказивати месно значење 'наспрам' (ĆIRIĆ 2018: 980, 981).

¹⁶ Овај суфикс првенствено служи за образовање ктетика, од којих су преко атрибута у двочланим синтагмама путем универбизације настали нови топоними (LOMA 2009: 1).

¹⁷ У питању су следећи ојконими: *Виландрица*, *Гаре*, *Драговље* (*Горње* и *Доње*), *Сопотница*.

¹⁸ Овај микротопоним налазимо и у Заглавку забележен у фонетском лику *Длагорница* (DINIĆ

ских и именских основа (*Стандин'ар*) (DINIĆ 2004: 83).

6. Синтагме у топонимији нашег краја присутне су у већем броју. Материјал је разврстан у две подгрупе: конструкција *број + именица* и предлошко-падежне конструкције.

6.1. Број + именица: *Девет ив'оре Со, Три ив'оре Со, Три пе'њице Со*. Двочлани микротопоними који у свом саставу садрже број на првом месту и именицу на другом месту могу бити издвојени у творбени подтип на основу структуре диференцијалног члана, у овом случају је то основни број (ŽUGIĆ 2014: 182).

6.2. Испитивано подручје обилује препозиционим синтагмама: *Код б'уке Со*,¹⁹ *Под ло'јзе ГБ, Под Ос'ој Со, Под шко'лу ГБ, Пот кра'јиште ГБ, У крс Со*.

Као што је и назначено, топономастички фонд једне регије може бити употпуњен и двочланим синтагмама, тачније предлошко-падежним конструкцијама. Овакви релациони микротопоними мотивисани су положајем у простору. Њихова основна семантичка функција огледа се у томе да се помоћу обележеног објекта одреди положај другог локалитета који се именује (PETROVIĆ-SAVIĆ 2019: 701).

У микротопонимији испитиваног подручја учествују конструкције са следећим предлозима: *код, под* и у.²⁰ Р. Жугић истиче да се предлогом „прецизира положај објекта који се именује у односу на именски део диференцијалног члана који означава објекат према коме се испуштени идентификациони члан налази у односу одређеном предлошким делом” (ŽUGIĆ 2014: 184). Формално посматрано, ови називи представљају двочлане синтагме. Међутим, семантика упућује на чињеницу да они у својој структури имају још један члан. У питању је идентификациони члан који је у линераном поретку лексема на првом месту (MARINKOVIĆ 2002: 134).

Закључна разматрања

У раду су са творбеног аспекта приказани топоними два запаљска села – Горњи Барбеш и Сопотница. Грађа, која броји 133 назива, класификована је према моделу који је применио А. Лома у књизи *Топонимија Бањске хрисовуље*. Називе настале топонимизацијом апелатива нисмо посматрали са творбеног аспекта јер сматрамо да они припадају апелативној, а не топонимској творби.

На посматраном терену као најбројнија творбена група издвојиле су се атрибутивне синтагме, посебно оне са посесивина на *-инь* (*Дра'жина њива ГБ, Б'урина доли'на Со, Илин кла'данац Со*) и *-овь* (*Вел'кова по'јата Со, Стан'исова врта'ча Со, Стојил'кова гар'ина ГБ*). Од укупно 133 микротопонима, подгрупа са формантом *-инь* познаје 38 назива, што је 28% забележене грађе, док су следеће по бројности атрибутивне синтагме са формантом *-овь* са 16 забележених назива.

Секундарна деривација од других топонима позната је и микротопонимији Запаља, па се издвајају топоними изведени прасловенским формантом секундарне деривације *-ьскь*. Грађа показује да су секундарни топоними настали од

2004: 83).

19 „Чини се да у оваквим конструкцијама *код* врши функцију правог предлога будући да се њиме одређује близина појму који је препознат као оријентир. Стање на терену показује да је подразумевани члан оваквих конструкција чест апелатив нпр. ливада, њива и сл.” (OBRADOVIĆ 2017: 81).

20 У целокупној грађи Запаља број предлога, као и њихових значења, већи је од наведеног.

старијих ојконима (*Дра̀говска рѐка Со*) или од назива махала (*Ђу̀ринска гу̀мна ГБ*).

На основу података из сакупљеног материјала закључујемо да је суфисална универбизација, иако веома заступљена на другим теренима, у овом случају присутна са мањим бројем примера. Посведочени су називи са суфиксима *-ац* (*Витановац Со*) и *-ица* (*Јордановица ГБ*).

Када су у питању други творбени модели, забележени са мањим бројем примера, треба поменути асуфисалну универбизацију (*Башињачко ГБ*; *Римпино Со*; *Павлово Со*), топонимизоване антропониме (*Љвковци ГБ*, *Кланчинци ГБ*), сраслице (*Стандинар Со*) и синтагме (*Девет иво̀ре Со*; *Пот кра̀јиште ГБ*, *У крс Со*).

Посматрајући грађу на овај начин, дошли смо до закључка да класификација за коју смо се определили у овом раду може бити примењена и на целокупан материјал топонима Запања, што је и био наш циљ – да на мањем броју назива прикажемо систем који може функционисати и на целој територији.

Цитирана лиџераџура

- BOGDANOVIĆ 1980: BOGDANOVIĆ, Nedeljko. „Toponimi antroponimske osnove u slivu gornjeg toka Svrliškog Timoka”. U: *Vtora jugoslovenska onomastička konferencija* (ur. Božidar Vidoeski, Blaže Koneski, Trajko Stamatoski). Skopje: Makedonska akademija na naukite i umetnostite, 1980, 41–45. [orig.] БОГДАНОВИЋ, Недељко. „Топоними антропонимске основе у сливу горњег тока Сврљишког Тимока”. У: *Втора југословенска ономастичка конференција* (ур. Божидар Видоески, Блаже Конески, Трајко Стаматоски). Скопје: Македонска академија на науките и уметностите, 1980, 41–45.
- BOGDANOVIĆ 2005: BOGDANOVIĆ, Nedeljko. „Mikrotoponimija Svrlijiga”. *Onomatološki prilozi XVIII*, Beograd: Srpska akademija nauka i umetnosti, Odeljenje jezika i književnosti, Odbor za onomastiku (2005), 39–180. [orig.] БОГДАНОВИЋ, Недељко. „Микротопонимија Сврљига”. *Ономатолошки прилози XVIII*, Београд: Српска академија наука и уметности, Одељење језика и књижевности, Одбор за ономастику (2005), 39–180.
- DINIĆ 2004: DINIĆ, Jakša. „Onomastika Zaglavka”. *Onomatološki prilozi XVII*, Beograd: Srpska akademija nauka i umetnosti, Odeljenje jezika i književnosti, Odbor za onomastiku (2004), 5–404. [orig.] ДИНИЋ, Јакша. „Ономастика Заглавка”. *Ономатолошки прилози XVII*, Београд: Српска академија наука и уметности, Одељење језика и књижевности, Одбор за ономастику (2004), 5–404.
- ŽUGIĆ 2014: ŽUGIĆ, Radmila. *Mikrotoponimija donjeg sliva Jablanice (semantičko-tvorbeni aspekt)*. Beograd: Institut za srpski jezik SANU, 2014. [orig.] ЖУГИЋ, Радмила. *Микротопонимија доњег слива Јабланице (семантичко-творбени аспект)*. Београд: Институт за српски језик САНУ, 2014.
- LOMA 2009: LOMA, Aleksandar. „Sekundarno -ska u toponimiji Srbije”. *Onomatološki prilozi XIX–XX*, Beograd: Srpska akademija nauka i umetnosti, Odeljenje jezika i književnosti, Odbor za onomastiku (2009), 1–13. [orig.] ЛОМА, Александар. „Секундарно -ска у топонимији Србије”. *Ономатолошки прилози XIX–XX*, Београд: Српска академија наука и уметности, Одељење језика и књижевности, Одбор за ономастику (2009),

1–13.

- LOMA 2011: LOMA, Aleksandar. „Toponomastička svedočanstva Banjske hrisovulje”. *Povelja kralja Milutina manastiru Banjska*, knjiga druga, fototipije izdanja i prateće studije. Beograd, 2011, 179–184. [orig.] ЛОМА, Александар. „Топономастичка сведочанства Бањске хрисовуље”. *Повеља краља Милутина манастиру Бањска*, књига друга, фототипије издања и пратеће студије. Београд, 2011, 179–184.
- LOMA 2013: LOMA, Aleksandar. *Toponimija Banjske hrisovulje*. Beograd: Srpska akademija nauka i umetnosti, Odbor za onomastiku, Biblioteka onomatoloških priloga, 2013. [orig.] ЛОМА, Александар. *Топонимија Бањске хрисовуље*. Београд: Српска академија наука и уметности, Одбор за ономастику, Библиотека ономатолошких прилога, 2013.
- LUBAŠ 2002: LUBAŠ, Vladislav. *Studije iz srpske i južnoslovenske onomastike i sociolingvistike*. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Vukova zadužbina, Matica srpska, 2002.
- MARINKOVIĆ 2002: MARINKOVIĆ, Javorka. „Mikrotoponimija bujanivačkog i preševskog kraja”. *Onomatološki prilozi XV*, Beograd: Srpska akademija nauka i umetnosti, Odeljenje jezika i književnosti, Odbor za onomastiku (2002), 1–169. [orig.] МАРИНКОВИЋ, Јаворка. „Микротопонимија бујановачког и прешевског краја”. *Ономатолошки прилози XV*, Београд: Српска академија наука и уметности, Одељење језика и књижевности, Одбор за ономастику (2002), 1–169.
- MARJANOVIĆ 1980: MARJANOVIĆ, Slobodan. „Antroponimi među toponimima Gornje Toplice”. U: *Vtora jugoslovenska onomastička konferencija* (ur. Božidar Vidoeski, Blaže Koneski, Trajko Stamatovski). Skopje: Makedonska akademija na naukite i umetnostite, 1980, 173–182. [orig.] МАРЈАНОВИЋ, Слободан. „Антропоними међу топонимима Горње Топлице”. У: *Втора југословенска ономастичка конференција* (ур. Бојидар Видоески, Блаже Конески, Трајко Стаматоски). Скопје: Македонска академија на науките и уметностите, 1980, 173–182.
- MAROJEVIĆ 1985: MAROJEVIĆ, Radmilo. „Prilozi tvorbeno-semantičkoj rekonstrukciji staroruskih toponima”. *Onomatološki prilozi VI*, Beograd: Srpska akademija nauka i umetnosti, Odeljenje jezika i književnosti, Odbor za onomastiku (1985), 21–58. [orig.] МАРОЈЕВИЋ, Радмило. „Прилози творбено-семантичкој реконструкцији староруских топонима”. *Ономатолошки прилози VI*, Београд: Српска академија наука и уметности, Одељење језика и књижевности, Одбор за ономастику (1985), 21–58.
- OBRADOVIĆ 2017: OBRADOVIĆ, Mirjana. „Ogled o toponimiji sela Siljevice u Levču”. *Onomatološki prilozi XXIV*, Beograd: Srpska akademija nauka i umetnosti, Odeljenje jezika i književnosti, Odbor za onomastiku (2017), 73–88. [orig.] ОБРАДОВИЋ, Мирјана. „Оглед о топонимији села Сиљевице у Левчу”. *Ономатолошки прилози XXIV*, Београд: Српска академија наука и уметности, Одељење језика и књижевности, Одбор за ономастику (2017), 73–88.
- PETROVIĆ-SAVIĆ 2016: PETROVIĆ-SAVIĆ, Mirjana. „O tvorbenoj strukturi toponima (na primerima iz Rađevine)”. *Filolog, časopis za jezik, književnost i kulturu VII/14*, Vanja Luka (2016), 218–226. [orig.] ПЕТРОВИЋ-САВИЋ, Мирјана. „О творбеној структури топонима (на примерима из Рађевице)”. *Филолог, часопис за језик, књижевност и културу VII/14*, Бања Лука, (2016), 218–226.

- PETROVIĆ-SAVIĆ 2017: PETROVIĆ-SAVIĆ, Mirjana. „Život toponima u Tršiću”. *Onomatološki prilozi* XXIV, Beograd: Srpska akademija nauka i umetnosti, Odeljenje jezika i književnosti, Odbor za onomastiku (2017), 61–72. [orig.] ПЕТРОВИЋ-САВИЋ, Мирјана. „Живот топонима у Тршићу”. *Ономатолошки прилози* XXIV, Београд: Српска академија наука и уметности, Одељење језика и књижевности, Одбор за ономастику (2017), 61–72.
- PETROVIĆ-SAVIĆ 2019: PETROVIĆ-SAVIĆ, Mirjana. „O relacionim mikrotoponimima u Rađevini”. *Naš jezik* L/2, Beograd: Institut za srpski jezik SANU (2019), 699–705. [orig.] ПЕТРОВИЋ-САВИЋ, Мирјана. „О релационим микротопонимима у Рађевојини”. *Наш језик* L/2, Београд: Институт за српски језик САНУ (2019), 699–705.
- RADIĆ 2003: RADIĆ, Jovanka. „Toponimija Belice”. *Onomatološki prilozi* XVI, Beograd: Srpska akademija nauka i umetnosti, Odeljenje jezika i književnosti, Odbor za onomastiku (2003), 17–306. [orig.] РАДИЋ, Јованка. „Топонимија Белице”. *Ономатолошки прилози* XVI, Београд: Српска академија наука и уметности, Одељење језика и књижевности, Одбор за ономастику (2003), 17–306.
- RADIĆ 2004: RADIĆ, Jovanka. „Toponimijski slojevi u jagodinskom Pomoravlju”. U: *Život i delo akademika Pavla Ivića* (ur. Judita Plankoš). Subotica: Gradska biblioteka – Novi Sad: Filozofski fakultet, Matica srpska – Beograd: Institut za srpski jezik SANU, 2004, 159–171. [orig.] РАДИЋ, Јованка. „Топонимијски слојеви у јагодинском Поморављу”. У: *Живот и дело академика Павла Ивића* (ур. Јудита Планкош). Суботица: Градска библиотека – Нови Сад: Филозофски факултет, Матица српска – Београд: Институт за српски језик САНУ, 2004, 159–171.
- SIMONOVIĆ 1982: SIMONOVIĆ, Dragoljub. *Zaplanje*. Niš: Gradina – Beograd: Narodna knjiga, Etnografski institut SANU, 1982. [orig.] СИМОНОВИЋ, Драгољуб. *Заплање*. Ниш: Градина – Београд: Народна књига, Етнографски институт САНУ, 1982.
- ĆIRIĆ 2018: ĆIRIĆ, Ljubisav. „Rečnik govora Lužnice”. *Srpski dijalektološki zbornik* LXV/2, Beograd: Institut za srpski jezik SANU (2018), 1–1166. [orig.] ЋИРИЋ, Љубисав. „Речник говора Лужнице”. *Српски дијалектолошки зборник* LXV/2, Београд: Институт за српски језик САНУ (2018), 1–1166.
- ŠIMUNOVIĆ 1972: ŠIMUNOVIĆ, Petar. *Toponimija otoka Brača*. Zagreb: Grafički zavod Hrvatske, 1972.

Sandra G. Savić

WORD-FORMATION OF ZAPLANJE MICROTOPYNYMS

Summary

The toponyms of the Zaplanje villages of Gornji Barbeš and Sopotnica are presented in this paper to demonstrate a model of word-formation analysis. The classification was made according to the model used by Aleksanadar Loma in the study *Toponimija Banjske hrisovulje*. There is a total of 133 toponyms noted. We divided the micro-toponymic material into six word-formation types: attributive syntagms and asuffixal univerbization, univerbization with suffixation, toponymic anthroponyms, secondary derivation from other toponyms, conjunctions and syntagms. Attributive syntagms stood out as the most numerous word-formation group. The aim of this paper was to analyze modern toponyms in a specific geographical area on the basis of

historical classification. Observing the material through word-formation analysis, we came to the conclusion that the classification we have chosen in this paper can be applied to all the toponyms of the Zaplanje region.

Key words: onomastics, toponymy, word-formation analysis, Zaplanje